



DELTA-AGENT BILAN KECHUVCHI SURUNKALI VIRUSLI GEPATIT B BILAN KASALLANISH HOLATLARI

Cho'liyeva Nilufar Fayzuloyevna

Toshkent viloyati yukumli kasalliklar

shifoxonasi Infeksionisti

Annotatsiya: Delta-agent (HDV) bilan kechuvchi surunkali virusli gepatit B jigar kasalliklarining eng og'ir shakllaridan biri hisoblanadi va yuqori darajada faolligi, tez rivojlanadigan asoratlari bilan tavsiflanadi. Ushbu kasallik faqat gepatit B virusi mavjud bo'lgan shaxslarda uchrab, jigar to'qimasida yallig'lanish jarayonini kuchaytiradi hamda fibroz va sirroz rivojlanish xavfini oshiradi. Delta-agent bilan qo'shma infeksiya yoki superinfeksiya holatlarida kasallikning klinik kechishi og'irlashib, laborator va immunologik ko'rsatkichlarda sezilarli o'zgarishlar kuzatiladi. Mazkur annotatsiyada delta-agent bilan kechuvchi surunkali virusli gepatit B bilan kasallanish holatlarining epidemiologik, klinik va diagnostik jihatlarini yoritiladi. Olingan ma'lumotlar kasallikni erta aniqlash, asoratlarning oldini olish va samarali davolash strategiyalarini ishlab chiqishda muhim ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: Surunkali virusli gepatit B, delta-agent, HDV-infeksiya, qo'shma infeksiya, superinfeksiya, jigar kasalliklari, epidemiologiya, laborator diagnostika.

Kirish: Bugungi kunda virusli gepatitlar jahon miqyosida sog'liqni saqlash tizimi oldida turgan muhim muammolardan biri hisoblanadi. Xususan, delta-agent (HDV) bilan kechuvchi surunkali virusli gepatit B o'zining og'ir klinik kechishi, tez rivojlanadigan asoratlari va noqulay prognozi bilan ajralib turadi. Ushbu infeksiya faqat gepatit B virusi bilan zararlangan shaxslarda uchrab, jigar to'qimasida yallig'lanish jarayonini



keskin kuchaytiradi hamda fibroz, sirroz va gepatosellyulyar karsinoma rivojlanish xavfini oshiradi.

Delta-agent bilan kechuvchi gepatit B holatlari ko'pincha qo'shma infeksiya yoki superinfeksiya ko'rinishida namoyon bo'lib, kasallikning klinik va laborator belgilarining og'irlashuviga olib keladi. Aholi orasida ushbu kasallikning tarqalishi ijtimoiy-iqtisodiy omillar, tibbiy xizmat sifati va profilaktik choralarning yetarliligi bilan bevosita bog'liq. Shunga qaramay, delta-agent bilan bog'liq gepatit B ning ayrim jihatlari, jumladan kasallanish holatlari, erta diagnostika va monitoring masalalari yetarli darajada o'rganilmagan.

Shu sababli delta-agent bilan kechuvchi surunkali virusli gepatit B bilan kasallanish holatlarini o'rganish, ularning klinik va epidemiologik xususiyatlarini tahlil qilish dolzarb ilmiy va amaliy ahamiyatga ega bo'lib, kasallikning oldini olish, erta aniqlash va samarali davolash strategiyalarini takomillashtirishga xizmat qiladi.

Xorijiy olimlar

1.Mario Rizzetto (Italiya) – delta-gepatitni 1977-yilda birinchi bo'lib kashf etgan olim; HDV patogenezi va epidemiologiyasi bo'yicha fundamental ishlar muallifi.

2.Heiner Wedemeyer (Germaniya) – HDV ning klinik kechishi, diagnostikasi va zamonaviy davolash usullari bo'yicha yetakchi mutaxassis.

3.Francesco Negro (Shveytsariya) – virusli gepatitlar, jumladan HDV bilan bog'liq jigar zararlanishlarini o'rgangan.

4.John M. Taylor (AQSh) – HDV ning molekulyar biologiyasi va replikatsiya mexanizmlarini tadqiq qilgan.

5.Patrizia Farci (Italiya) – HDV infeksiyasining klinik shakllari va asoratlari o'rganishga katta hissa qo'shgan.

Rossiya va MDH olimlari



1.B.T. Ивашкин – virusli hepatitlar va surunkali jigar kasalliklari bo'yicha yetakchi mutaxassis.

2.M.B. Маевская – surunkali hepatit B va delta-infeksiya fonida jigar zararlanishlarini o'rgangan.

3.C.H. Жданов – HDV epidemiologiyasi va klinik xususiyatlari bo'yicha tadqiqotlar olib borgan.

4.T.E. Полунина – yog'li gepatoz va virusli hepatitlar kombinatsiyasini o'rganishga bag'ishlangan ishlari bilan tanilgan.

5.O.Y. Бабак – virusli hepatitlar diagnostikasi va biokimyoviy markerlari bo'yicha ilmiy ishlar muallifi.

Izoh

Ushbu olimlarning ilmiy ishlari delta-agent bilan kechuvchi surunkali virusli hepatit B ning:

- epidemiologiyasi
- patogenezi
- klinik va laborator xususiyatlari
- diagnostikasi va davolash usullarini

Xulosa: Delta-agent bilan kechuvchi surunkali virusli hepatit B jigar kasalliklarining eng og'ir va murakkab shakllaridan biri bo'lib, u yuqori faollik, tez rivojlanadigan fibroz va sirroz xavfi bilan tavsiflanadi. Ushbu kasallikning kechishi hepatit B virusi fonida delta-agentning qo'shilishi natijasida og'irlashib, klinik va laborator ko'rsatkichlarda yaqqol o'zgarishlar bilan namoyon bo'ladi. Kasallanish holatlarini o'rganish shuni ko'rsatadiki, erta diagnostika, muntazam laborator monitoring va kompleks yondashuv davolash samaradorligini oshirishda muhim ahamiyatga ega.

Mazkur yo'nalishda olib borilgan ilmiy tadqiqotlar, jumladan o'zbek olimlarining ishlari, delta-agent bilan kechuvchi surunkali virusli hepatit B ning epidemiologiyasi, klinik kechishi va diagnostikasini chuqurroq



anglashga xizmat qilmoqda. Olingan ilmiy natijalar kasallikning oldini olish, erta aniqlash va asoratlarni kamaytirishga qaratilgan zamonaviy davolash strategiyalarini ishlab chiqishda muhim ilmiy-amaliy asos bo'lib xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Ивашкин В.Т., Маевская М.В. Хронические вирусные гепатиты. – Москва: ГЭОТАР-Медиа, 2019.
2. Шифф Ю.Р., Коррел М.Ф., Мэддрей У.С. Заболевания печени по Шиффу. – М.: МЕДпресс-информ, 2018.
3. Rizzetto M. Hepatitis D virus: history and epidemiology. // Journal of Hepatology. – 2015. – Vol. 62.
4. Wedemeyer H., Negro F. Hepatitis D: clinical features and treatment. // Gut. – 2019. – Vol. 68(3).
5. Taylor J.M. Replication of hepatitis D virus. // Cold Spring Harbor Perspectives in Medicine. – 2015.
6. World Health Organization. Guidelines for the prevention, care and treatment of persons with chronic hepatitis B infection. – WHO, 2017.
7. Полунина Т.Е., Хомерики С.Г. Вирусные гепатиты и жировая болезнь печени. // Клиническая медицина. – 2020.
8. Musabayev E.I. O'zbekistonda virusli gepatitlarning epidemiologik xususiyatlari. – Toshkent, 2018.
9. Xikmatullayeva A.S., Abduqodirova M.A. Surunkali virusli gepatit B va D ning klinik-laborator jihatlar. // O'zbekiston tibbiyot jurnali. – 2019.
10. EASL. Clinical Practice Guidelines on hepatitis B and D. // Journal of Hepatology. – 2017.